

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

תולדות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו
(תרגום הפשו)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

תולדות

„ויברך אלקים את יצחק“, ורש"י מסביר „נתיירא (אברהם) לברך את יצחק, מפני שצפה את עשו יוצא ממנו, אמר: יבוא בעל הברכות ויברך את אשר ייטב בעיניו, ובא הקב"ה וברכו“.

אם כך מתעוררת בפסוקנו השאלה: מדוע הרהר יצחק על יום מותו בהיותו בן מאה ועשרים ושלוש שנים? והרי בקבלו את הברכה מאת הקב"ה בעצמו, בעל הברכות, היא בודאי כללה גם אריכות ימים ולא היה יצחק צריך לדאוג בגיל זה, שהרי אברהם ושרה שקבלו ברכה מה', האריכו ימים יותר ממאה ועשרים ושלוש שנים?

לפיכך אומר רש"י שדאגת יצחק נובעת מהגיעו לגיל, שהוא חמש שנים לפני פטירת אמו, ובאומרו „הנה נא זקנתי“ הוא לא התכוון לסתם זקנה, אלא לגיל המסויים, המתקרב ל"פרק אמו“.

אך אפשר לתמוה: כיצד מתאים כאן כלל זה, בעוד אשר יצחק חי מאה ושמונים שנה⁵, הרבה יותר מאשר חמש שנים „סמוך לפרקה“ של אמו? – כדי להסביר זאת מציין רש"י, שיש כאן מספר אפשרויות: חמש שנים לפני או אחרי „פרק אבותיו“, וב"פרק אבותיו" אפשר שהכוונה היא לפרק אמו או לפרק אביו. אצל יצחק, שחי מאה ושמונים שנה, התקיימה למעשה האפשרות של חמש שנים לאחר פרק אביו⁶.

(5) וישלח לה, כח. הובא כבר בפירש"י פרשתנו כה, ל.
(6) כי משמע ד„פרק“ דכאן הכוונה אפילו באם ה' מאורע וסיבה בחייו שלא האריך ימים יותר כמו – בשרה שמתה מפני בשורת העקדה (פרש"י כג, ב).

א. דברי רש"י על „לא ידעתי...“, והקשיים עליהם

על המילים „לא ידעתי יום מותי“ שבפרשתנו¹ אומר רש"י²: „אמר ר' יהושע בן קרחה אם מגיע אדם לפרק אבותיו ידאג חמש שנים לפניהם וחמש שנים לאחר כן, ויצחק היה בן קכ"ג³, אמר שמא לפרק אמי אני מגיע, והיא בת קכ"ז מתה, והריני בן ה' שנים סמוך לפרקה לא ידעתי יום מותי, שמא לפרק אמי, שמא לפרק אבא“.

יש להבין:

(א) מדוע מחפש רש"י סיבה לדברי יצחק „לא ידעתי יום מותי“ בעוד אשר יצחק בעצמו אמר לפני כן את הסיבה: „ויאמר הנה נא זקנתי“?

(ב) לשם מה מציין רש"י את שמו של בעל המאמר³? מהו הדבר שאינו מובן בפירוש, ואשר ניתן להבינו באמצעות הידיעה, שאלה הם דברי ר' יהושע בן קרחה?

ב. רש"י מסביר כאן שאלה המתעוררת לאור האמור בפרשה הקודמת

ההסבר לכך הוא: בפרשה הקודמת⁴ נאמר

(1) כז, ב.

(2) מב"ד פס"ה, יב.

(3) כן הוא בכ"מ „קכג“, וכן לקמן בפרש"י בסוף הסדרה (ממגילה יו, א) דיעקב ה' או בן סג. ולכאורה ה' צריך לדאוג בהיותו בן קכב. וכמו שחי יצחק ה' שנים סמוך לפרק אביו וה' זה קפ שנים. ולהעיר מקור'א לאדה"ז ריש ה' ת"ת שלו.

(3) כמדובר כמה פעמים שע"ד הרגיל אין רש"י מציין שם בעל המאמר, וע"ד שבפסוק הקודם אינו כותב שפירושיו הם בתחומא וב"ר כאן.

(4) כה, יא.

תוך כל ימיהם, כל הימים⁹ שנקבעו להם¹⁰, והעובדה שהם חיו יותר נבעה מברכת ה' להם.

לפי זה יוצא, שלפי הטבע, אילולא ברכת ה', הגיע יצחק כבר בגיל מאה וחמש שנים לאריכות הימים המרבית בהתאם ל„פרק אבותיו“, בחמש שנים יותר ממאת השנים שנקבעו לאביו (שהרי ב„פרק אבותיו“ הכוונה היא לשנים שהם פרק האבות¹¹ ללא ברכת בעל הברכות).

ואם כך, הן לפי האמת, והן לפי דעתו של יצחק, הוסיפה ברכת ה' שנים רבות ליצחק – אותו מספר שנים שהוסיפה ברכת ה' לאביו:

יצחק חי מאה ושמונים שנה, ובכך הוסיפה לו ברכת ה' שבעים וחמש שנים על מאה וחמש השנים שהוא היה צריך לחיות באופן מרבי בדרך הטבע (בחמש שנים יותר ממאת השנים שנקבעו לאביו) – ואותו מספר שנים בדיוק הוסיפה הברכה לאברהם אביו, שחי מאה ושבעים וחמש שנים: בשבעים וחמש שנים יותר מן המאה שנקבעו לו, כדלעיל.

וכך גם לפי דעתו של יצחק, שחשש שמא יחיה בחמש שנים פחות מ„פרק אמו“: הברכה כבר הוסיפה לו אותו מספר שנים שהיא הוסיפה לאמו, כדלקמן: לשרה נקבעו תשעים שנים, ובאמצעות הברכה היא חיתה מאה עשרים ושבע שנים – בשלושים ושבע שנים יותר; וכך גם היה יצחק צריך לחיות (לפי דעתו, וללא הברכה) רק שמונים וחמש שנים (בחמש שנים פחות מאמו), וכשם שלאמו הוסיפה הברכה שלושים ושבע שנים, החל יצחק לדאוג

ג. השאלה: היכן תוספת השנים הנובעת מברכת ה'?

לכאורה, גם לאחר הסברו של רש"י נשאר עדיין הקושי: ברכת הקב"ה ליצחק הביאה בודאי לתוספת בפרטי חייו, ובודאי תוספת לחייו עצמם – הוספה באריכות ימים, למעלה ממה שצריך היה לחיות לפי הטבע. והנה, אפילו באופן טבעי יכול אדם להגיע לגיל הסמוך לפרק אבותיו, וברכת ה' ליצחק צריכה היתה, אפוא, להוסיף לו יותר מאשר חיי אבותיו, ונשאלת השאלה:

(א) מדוע לא חי יצחק יותר ממאה ושמונים שנה? אם זהו הגיל שאפשר לחיות לפי דרך הטבע, היכן היא התוספת הנובעת מברכת ה'?⁷
(ב) אותה שאלה ניתנת להישאל על כך, שבהיותו בן מאה ועשרים ושלוש שנים, כבר אמר יצחק „לא ידעתי יום מותי“; הרי זוהי כמות השנים המינימלית, שהוא היה צריך לחיות לפי הטבע (חמש שנים פחות מ„פרק אבותיו“ הקצר יותר), וברכת ה' בודאי הוסיפה משהו לשנים אלו – ואם כך, מדוע אמר יצחק כבר בגיל זה „לא ידעתי יום מותי“?

ד. לפי הטבע נקבעו לאברהם מאה שנים

ההסבר לכך:

כאשר היה אברהם בן קרוב למאה שנים, ושרה בת קרוב לתשעים שנים, הם כבר היו „זקנים“, ואף „באים בימים“⁸ – כבר באו אל

(7) לכאורה אפ"ל, שמצד הטבע נקבע ליצחק ה' שנים פחות מאביו, או (יתירה מזה) לפי פרק אמו (ובזה גופא – ה' שנים פחות מאמו) – והברכה הוסיפה עד ה' שנים יותר מאביו – שליוות הטבע, אבל דוחק גדול הוא לומר שברכת ה' (בעג הברכות) היתה רק במדה שמתאימה גם ע"פ טבע, ולא יותר. (8) וירא ית, יא.

(9) ובח"א (רכד, א) מוסיף שנתלבש בכל הימים. וראה תר"א פ' ח"ש. ובכ"מ.

(10) וצ"ק ממש"נ באברהם פעם ב' בא בימים (ח"ש כד, א).

(11) כולל גם מאורעות וסיבותיהם שבחייחם – ראה הערה 6.

בדמותו של עשו. אמנם, הוא לא ידע שהוא רשע, אך בכל זאת גרמה ההסתכלות¹⁴ לכך, שממאה ושמונים וחמש השנים שהוא היה צריך לחיות, ירדו חמש שנים (סמוך לפרק אביו), וברכת ה' הביאה לכך שהוא יאריך ימים כ"פרק אביו"¹⁵.

1. "ינה של תורה"

בפירושו רש"י יש גם, "ינה של תורה"¹⁶: הסיבה לחששו של יצחק שהוא יחיה חמש שנים פחות מ"פרק אמו" – הגיל הנמוך ביותר לפי הטבע (ועוד: גם ב"פרק אמו" החשיב יצחק רק את מאה עשרים ושבע השנים שהיא חיתה למעשה, ללא התחשבות בכך שחיה התקצרו, כי עקב העקידה, "פרחה נשמתה"¹⁷) – היא, היות יצחק בדרגה של קו הגבורה. ולכן הוא הביט על כל הענינים ומדד אותם לפי מדת הגבורה.

כך היה נוהגו של יצחק רק כלפי עצמו, אבל כאשר הוא ברך את הזולת, היתה ברכתו באופן הנעלה ביותר של היפך הגבורה והצמצום: היא כללה הן את הענינים של "שמים", והן את הענינים של "ארץ", ואף בהם עצמם הוא כלל "מטל השמים ומשמני הארץ"¹⁸ – ברכות הנעלות אף מברכת יעקב לבניו ומברכת משה לישראל¹⁹.

לאחר מאה עשרים ושניים שנים – בהיותו בן מאה עשרים ושלוש.

ה. הקושי שמתורץ ע"י שם בעל המאמר

אך עדיין נשאר קושי: לפני כן¹² כותב רש"י, שאברהם נפטר חמש שנים לפני זמנו, בגלל ברכתו השניה של ה' לאברהם, "תבוא... בשיבה טובה", כדי שלא יראה את עשו יוצא לתרבות רעה. ואם אברהם צריך היה לחיות בזכות ברכת ה' הראשונה מאה ושמונים שנים, יוצא, שיצחק, אשר צריך היה לקבל ברכה זו בתוספת חמש שנים על פרק אביו, היה צריך לחיות מאה ושמונים וחמש שנים, ולא מאה ושמונים בלבד?
לתשובה לכך רומז רש"י בציניו, "אמר ר' יהושע בן קרח":

בגמרא¹³ מסופר אודות מספר תנאים, ששאלו אותם, "במה הארכת ימים", וכל אחד מהם ציין מספר דברים שהוא הקפיד עליהם במיוחד, ואשר בזכותם הוא זכה לאריכות ימים. שאלה זו שאלו גם את ר' יהושע בן קרח, והוא ענה על כך: "מימי לא נסתכלתי בדמות אדם רשע".

מכאן רואים, שר' יהושע בן קרח סובר, שההישמרות מהסתכלות בפני אדם רשע שקולה כנגד מספר ענינים המביאים לאריכות ימים. ומכלל הן אתה שומע לאז: כאשר מסתכלים בפני אדם רשע, נגרם קיצור באריכות הימים.

ולפיכך מובן מדוע חי יצחק רק מאה ושמונים שנה: הוא לא נמנע מלהסתכל

14) ראה מגילה שם (כה), א. ועד"ז בתנחומא וכו' עה"פ): "ר"א אמר עיניו כחות שנאמר ויהי כי יקן יצחק ותכהין עיניו מראות משום דאסתכל בעשו הרשע" – אף שיצחק לא ידע כו'.

15) להעיר מפרש"י בריש הסדרה "צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם", ומפרש"י כה, ל.

16) היום יום ע' כד.

17) פרש"י ח"ש כג, ב.

18) פרשתנו כז, כה. וראה תו"א ד"ה ראה ריה בני.

תו"ח ד"ה ויתן לך. אוה"ת שם. ובכ"מ.

19) סידור שער התקיעות (רמז, ב).

12) לך טו, טו. פרשתנו שם.

13) מגילה כז, ב ואילך.

ליהודי אחר, עליו לנהוג לפי קו החסד, להתקרב אליו במדת הטוב, ולהשפיע עליו רוב טובה ביד רחבה, ללא צמצומים והגבלות, עד למידה המרבית – „מטל השמים” ו„משמני הארץ”.

וזוהי ההוראה לעבודתו של כל יהודי, אשר יצחק הוא אחד מאבותיו, ויש בו ענינים משל יצחק²⁰: גם כאשר יהודי נוהג לפי קו הגבורה, ולפיכך הוא מחמיר וכדומה, צריך הוא לנהוג כך רק כלפי עצמו. אך כאשר נוגע הדבר

(משיחות ש"פ תולדות, ש"פ וישלח תשכ"ח)

(20) תו"א ר"פ וארא.

לזכות

כ"ק אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ

מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וּרְבִינוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ

לְעוֹלָם וָעֶד

הוספה

בשורת הגאולה

מ.מ.

הנקודה העיקרית שבחיי כאו"א מישראל וכללות ישראל במשך כל הדורות: "כל ימי חיידך להביא לימות המשיח"¹, ובהדגשה יתירה בדורנו זה ובתקופתנו זו, כמדובר כמ"פ בתקופה האחרונה (שכבר נשלמו כל הענינים וצריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש).

. . . "כל ימי חיידך" – פירושו בכל רגע ורגע שהאדם חי, הן ביום והן בלילה, הן ער והן ישר, שגם אז הוא חי ע"י נשימת האויר ("כל הנשמה תהלל ייה", "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם כו"²) שמוכרח להיות בכל רגע ורגע (משא"כ אכילה ושתיה). ו"כל ימי חיידך להביא לימות המשיח" – פירושו שהחיות שלו (בכל רגע ורגע) הוא בהבאת ימות המשיח, כלומר, לא רק בשעה שחושב ומדבר ועושה פעולות להבאת המשיח, אלא עצם חיותו ("חיידך") הוא להביא לימות המשיח.

. . . ובפרטיות יותר:

הענין ד"כל ימי חיידך להביא לימות המשיח" מתבטא בכך שתיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האויר ענינו של משיח – אויר של משיח, ובלשון חז"ל³ "רוחו של מלך המשיח".

ויש לומר, ש"אויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אורו"⁴ של משיח, כי, אור של משיח מורה על ההתגלות דמשיח ע"י פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח"⁵, וכיו"ב), משא"כ אויר של משיח מורה

---

(1) ברכות יב, סע"ב – במשנה.

(2) תהלים בסופו. ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו.

(3) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

(4) זח"ג לד, ב. נת' בלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריט ואילך.

(5) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

על העצם (חיות) דמשיח, כלומר, התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפנ"ז למלכות⁶) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו (אור שבו אין ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל ע"י פעולותיו (אור של משיח).

ועפ"ז מובן שעיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו (מציאתי דוד עבדי⁷), כי, כל פרטי הענינים שלאח"ז (התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו לגאול את ישראל, וכל הענינים דימות המשיח), באים כתוצאה והסתעפות מהתגלות מציאותו, וכלולים בה.

. . . ובנוגע לפועל – "המעשה הוא העיקר"⁸. . . צריך כאו"א מישראל להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהדגשת הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח", ע"י שכל מציאותו, תיכף כשניעור משנתו, חדורה בהחיות דמשיח (שזוהי עצם מציאותו של כאו"א מישראל, משיח שבו) שמביאה לימות המשיח.

. . . ויה"ר והוא העיקר – שבתחלת חודש כסלו, חודש הגאולה, תבוא בפועל ובגילוי הגאולה האמיתית והשלימה, התחלת הגאולה ושלמותה, ע"י משיח צדקנו – "יעמוד מלך מבית דוד כו", עד ש"יתקן את העולם לעבוד את ה' ביחד, שנאמר⁹ אז אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד"⁵.

וכמרומו גם בסיום וחותם ההפטרה דשבוע שעבר . . . ההפטרה דשבוע שעבר מסתיימת בהכרזה "יחי אדוני המלך דוד לעולם"¹⁰ – נצחיות מלכות דוד שנמשכה במלכות שלמה, ששלמותה ע"י המלך המשיח שהוא "מבית דוד ומזרע שלמה"¹¹ – שתוכנה של הכרזה זו הוא התגלות

(6) "מאותן הבאים מבני דוד ועדיין ה' להם ממשלה גם בגלות . . . כגון רבינו הקדוש" (חד"א"ג מהרש"א לסנהדרין צח, ב).

(7) תהלים פט, כא.

(8) אבות פ"א מ"ז.

(9) צפני' ג, ט.

(10) מ"א א, לא.

(11) סה"מ צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ סנהדרין ר"פ חלק יסוד הי"ב. אגרת תימן.

הוספה / בשורת הגאולה

מציאותו דמלך המשיח.

ועי"ז ולאח"ז באה התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו כו' . . .

(משיחות ליל ה' פ' תולדות, אדר"ז כסלו, וש"פ תולדות, ב' כסלו תשנ"ב)

לזכות

החייל ב"צבאות השם" שלום שמואל שי' דרואין

ליום הולדתו השני לאוי"ש"ט,

ביום ח' כסלו ה' תהא שנת פלאות אראנו

*

נדפס ע"י

הוריו

הרה"ת ר' לוי פינחס וזוגתו מרת חי' מושקא שיחיו דרואין

זקניו

הרה"ת ר' מיכאל אהרן וזוגתו מרת אילנה אסתר ריבה שיחיו דרואין

הרה"ת ר' מרדכי גרשון וזוגתו מרת חנה שיחיו חיימסון

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>